

10,000

LAIŠVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Leidžia Lietuvos
Aptinkimo Sąjūdis

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laišvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association

911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

XI metal.

Kaina 10 c.

Pentadienis, lapkričio (November) 16 d. 1956 m.

Kaina 10 c.

Nr. 33.(307)

VASARIO 16-JI IR LAPKRIČIO 23-JI

VINCAS RAMUTIS, Čikaga

Vasario 16-ji ir lapkričio 23-ji yra pačių svarbiausių ir reikšmingiausių mūsų tautai istorinių dokumentų gimimo datos. Prie jų lietuvių tauta ruošėsi net 123 metus, praliedama daug kraujo ir paukodama nemažai gyvybių. — Tos dvi datos byloja mums ir mūsų vaikams, kaip sunku buvo numesti vergijos pančius. Todėl šiu dviejų įvykių paminėjimai priklauso ne vienai kuriai nors lietuvių grupei, bet visai tautai, arba, kaip šiandien visai emigrantinei lietuvių bendruomenei.

Vasario 16-ji kasmet paminima didžiausiu pasiruošimu ir jautrumu. Tai yra labai gražu ir kilnu, bet negražu ir net gėda palikti už nugaros lapkričio 23-ją. Ir štai dėl ko:

VASARIO 16 D. AKTAS BESIRUTULIOJANČIŲ IYVIKIŲ RAIDOJE

Lietuvių tauta šimtmečius vilkusi rusų carų uždėtą sunkią vergijos našta, priartėjo prie I-jo Pasaulinio karo. 1917 m. sugniužo Rusijos carų ir Vokietijos kaizerių galybės ir Lietuvai švystelėjo laisvės spindulys. Lietuviai patrijotai susirinkę Vilniuje sudaro Tautos Tarybą ir po ilgų bei triukšmingų diskusijų, 1918 m. Vasario 16 dieną, pasirašo istorinį dokumentą — Lietuvos Nepriklausomybės Aktą. Bet ar pagal jį Lietuva jau buvo nepriklausoma valstybė? Toli gražu, ne.

Lietuva dar buvo vokiečių okupacinės valdžios rankose, kuri net neleido lietuvių tautai Tautos Tarybos pasirašyto akto paskelbti. Taryba veikė ir sudarė pirmąją laikinąją Lietuvos vyriausybę, kuri buvo priėjusi išvados, kad Lietuvai nereikia jokios kariuomenės, o sienoms saugoti užteksią ir policijos. Girdi, svarbu esą, kad Lietuvą, kaip nepriklausomą valstybę, pripažintų užsienis.

Ar Lietuva, pagal šią koncepciją liko nepriklausoma? Ne! Lietuvos laisvės priešai: bolševikai, bermontininkai, lenkai, o krašto viduje peviakai ir lietuviškieji

Praeitą savaitę atvykęs iš Anglijos dipl. teis. ir žinomas visuomenininkas **Algirdas Kaulėnas**, lapkričio 25 d., sekmadienį, 4 val. po pietų, tuojau po Kariuomenės Šventės minėjimo, Lietuvių Auditorijoje — 3133 So. Halsted St., skaitys lietuviškajai visuomenei paskaitą:

TARPTAUTIAI ŠIŲ DIENŲ POLITIKOS ĮVYKIAI IR JŲ RAIDĄ, KIEK LIEČIA LIETUVOS ATEITĮ.

komunistai, nekreipė dėmesio į Tautos Tarybos pasirašytą aktą ir susivitus laisvės žiburėlių stengėsi užgesinti. Jie visomis arterijomis sparčiai veržėsi į Lietuvos širdį. Ar tokiose sąlygose Lietuva būtų išlikusi laisva ir nepriklausoma, jei lapkričio 23 dieną nebūtų gimęs antrasis istorinis dokumentas?

LAPKRIČIO 23-JI VASARIO 16-TOS D. AKTO ĮKŪNYTOJA

Lietuvių tautos laimė. Vilniuje susidaro I-me Pasauliniame kare užgūdintų lietuvių karininkų grupė, kuriai pasiseka naujai sudarytą vyriausybę įtikinti, kad niekas popierine deklaracija nėra laisvės laimėjimas. Kad laisvė, brangiausia tautų ir bendrai žmonių vertybė, yra perkama krauju ir gyvybėmis. Todėl pasiūlė, nieko nelaukiant, visą tautą šaukti prie ginklo. Ir štai 1918 m. lapkričio 23 d. išleidžiamas antrasis, gal būt, pats svarbiausias istorinis dokumentas — **atkuriamai Lietuvos Kariuomenei Pirmasis Įsakymas**, šaukiantis visus vyrus, galinčius nešioti ginklą, į savanorių pulkus.

Lyg perkūno trenktas, sudreba tauta. Klumpėti, naginėti ar basi, dumblietais tėviškės keliais ir laukais, eina vyrai, renkasi į nuodijtus punktus, iš kur, apsišarvavę ne ginklais, bet tėvynės meile, dega sąmoningu laisvės ilgesiu, pasikėlė į švento karo žygį — ap-

POLITIKOS LAUKUOSE

Rašo: S. Varnys

SOVIETAI TELKS "SAVANORIUS"

Jungtinėms Tautoms priėmus nutarimą į Suez'o kanalo zoną pasiųsti tarptautinę kariuomenę, kuri yra pavadinama specialios policijos vardu, Sovietai vis nepaliauja kartoje savo ketinimus pradėti organizuoti "savanorių" dalinius, kurie būsią pasiųsti Egiptui, kovai su Izraelio — anglų — prancūzų kariuomene.

Daugelio yra spėliojama, kad Egiptas gali atsidurti tokioje padėtyje, kokią buvo Korėja, savo vidutinio karo metu. Tai buvo savotiškas jėgų išbandymas tiek sovietinių "savanorių", kurių ten didelę daugumą sudarė kiniečiai, tiek pačių amerikiečių, ėjusių į pagalbą užplutiesiems. Anuo metu Korėjos įvykiai taip pat nesivaizdavo dino karu, o tik "politine akcija". Anglai ir prancūzai ir dabartiniu įvykiu Egipte nenori įvardinti karo vardu. Jie tai vadina policine akcija, nors Egiptas su tuo nesutinka ir skelbia, kad yra reguliarius karo veiksmai, nors jie ir vyksta be įprasto oficialaus karo paskelbimo.

Taigi, prisigyvenome laikų, kada ir be "karo" galima užpluti valstybes, bombomis sugriauti miestus ir žudyti tūkstančius civilių gyventojų.

TEISINGAS KARD. MINDSCENTI ŽODIS

Iš komunistų arešto sukilėlių išlaisvintas kardinolas Mindscenty, Sovietams Vengrijon įvedus didelį skaičių kariuomenės ir pradėjus masinį gyventojų žudymą, laikiną prieglobstį rado Amerikos pasiuntinybėje Budapešte. Jis vie name savo paskutiniųjų pasikalbėjimų su užsienio spaudos atstovais pareiškė, kad kalbų apie pa-

ginti tautos laisvę.

Ties Kėdainiais, Jeznu, Šeta, Alytum, Panevėžiu, Radviliškio, Giedraičiais ir Širvintais kilo baidėsi audra. Ne saulė švietė savanoriams kelią, bet įkaitusios granatos ir gaisrų pašvaistės! Ne vėjas kebedo laisvės kovotojų apdriskusius drabužius, bet priešų kulkos ir jų skeveldros! Ir ne paukščiai miškuose ūbavo, bet už laisvę, kraujuose paplūdes mirštantis vai tojo! Šitose kovose gimė šauliai ir partizanai. Kova tęsėsi virš dviejų metų, kol rusų, bermontininkų ir lenkų divizijos išstūmė už Lietuvos ribų. Tik šiuo keliu einant, buvo įkūnytas Nepriklausomybės Aktas ir parnešta laisvė.

22 metus Lietuvos trispalvė plevesavo ant aukštų stiebų prie kiekvieno lietuvių trobos. 22 metus lietuvis džiaugėsi laisve, kurioje bujojo kūryba, pažanga ir laimė, nes ji buvo saugoma Lietuvos karių ir šaulių. Ir 1940 m., jei Lietuvos kariai ir šauliai būtų gavę įsakymą, būtų su karžygiška drausa ir pasiukojimu kovęsi su raudonuoju smaku. Tai rodo ir mūsų tautos spontaniškas sukilimas prieš bolševikus 1940 m., o taip pat ir mūsų karių dalyvavimas paskutiniame kare prieš bolševikus Rusijos gilumoje, bei antrą kartą bolševikams okupavus Lietuvą — partizanų veikla. Lietuvių karys ir šaulys ir tremtyje nerimsta — tęsia tautos laisvės kovą, nes pralietas laisvės kovotojų kraujas garuoja ir kelia lietuvių naujienų žygiams.

— o o o —

Lietuvos raiteliai žygyje

jos bilietus. Kaip Vakarų Europos spauda praneša, daugelyje kraštų komunistai aktyviai yra dalyvavę antisovietinėse demonstracijose, kurios buvo surengtos pareikšti solidarumui kovojančiai vengrų tautai.

Ar ne metas būtų ir mūsų "bim bininkams" praręgti? Jeigu jau lietuviškas sauksmas ir kraujas ju nepažadina iš "rojaus" sapnų, — vargu ar tai pažadins svetimųjų...

VENGRAI IŠLAISVINO KALINIUS

Paskutiniuose pranešimuose iš Vengrijos sakoma, kad ten pasipriešinimas raudonajai armijai tebevyksta, nors jis ir nėra tokios stiprus, kaip kad buvo pirmosiomis sukilimo dienomis. Sukilėliai dar tebėra tiek stiprūs, kad lapkričio 12—13 dienomis pajėgė išlaisvinti iš kelių kalėjimų tūkstančius suimtųjų, kurie artimiausiu laiku buvo numatyti deportuoti į Sovietų Rusijos gilumą. Tuo pačiu metu buvo sunaikinta ir eilė geležinkelių mazgų, por kuriuos turėjo praeiti deportuojamųjų ešalonai.

Dešimties milijonų vengrų tauta, pristigusi priemonių kariškam pasipriešinimui okupantui, pereina prie pasyvių rezistencijos. — Kova su bolševikais bus tęsiama ir toliau, tik kitokiu būdu: visuotinu sabotažu, streikais ir panašiai.

Krašte nenustojama vilties ir apie eventualią paramą iš laisvojo pasaulio. Nors toji parama gal tik ir apsiribos ekonomine pagalba nukentėjusiam kraštui, tačiau ir tai prie susidariusių sąlygų bus dideliu dalyku.

Viduriniuose rytuose tebesi komplikuoja įvykiai, sovietų pavergtuose kraštuose irgi sekami su didžiausiu atsidėjimu. Juose ir pavertęjiai yra linkę imatyti ir sau šviesesnių pragiedrulių.

Prie jų jungiamės ir mes lietuvi.

DIENOS REIKALAI

SOVIETAI PRIEŠ PROBLEMĄ

J. Žvainys

Lenkijos, Vengrijos ir Suez'o įvykiai, plačiai nuskambėję ne tik laisvojo pasaulio, bet ir anapus geležinės uždangos atsidūrusiuose kraštuose, komentuojami ir plačiojiems masėms perduodami labai nevienuodai. Ir tai yra suprantama, nes tiek rytai, tiek ir vakarai nemažai jais yra susidomėję. Šitas susidomėjimas kai kurioje spaudoje yra gana tendencingai ir vienašališkai nušveičiamas, pasitenkinant atitinkamu įvykių perdavimu, o ne priežastimi, dėl kurių tie įvykiai išsirutuliojo.

Izraelis, formaliai užpuolęs Egiptą, vakarų akimis žiūrint, net nelaikomas užpuollika, o Egiptas, nors pasaulio simpatijos ir yra jo pusėje, atitinkamai neužjauciamas. Nasseris vienu akys iškyla kaip arabų vadas, kitų net smerkiamas už per toli nuejimą su raudonuoju slibinu, kersijant vakarams už jų atsakymą jį paremti ekonomiskai, bevykdant krašto pertvarkymą.

Lenkijos įvykiai daug kam buvo mįslė, neatsižvelgiant, kad lenkų veiksniai vakaruose ir atspėjo, kad įvykiai Lenkijoje yra tik sovietų vaidinimas suklaidinti vakarų pasaulį, jau paaiški. Ir šiandien yra aišku, kad įvykiai Lenkijoje turėjo paslėptų tikslų: 1) parodyti laisvam pasauliui tariamą sovietų politikos pakeitimą užimtųjų kraštų atžvilgiu, 2) nukreipti pasaulio dėmesį nuo tikrų sovietų tikslų — su Nasserio žinia ir pritarimu — užimti Suezą ir tuo būdu perimti Viduržemio jūros kontrolę ir sovietų rankas ir 3) galimo vakarų pasipriešinimo atveju užimant Suezą, sulaukyti nuo galimų neramumų patį didžiausį ir neramiausį vidurio Europos kraštą — Lenkiją, ją laikinai apsauginant išleisto į laisvę Lenkijos kardinolo Višinskio laiminime. Reikia pripažinti, kad sovietai,

darydami šį manevrą, suklaidino didžiąją vakarų pasaulio spaudą, bet jiems nepavyko užmigdyti vakarų politikų ir pavertęj kraštų budrumo. Vengrijos patrijotų sukilimas netikėtai sumaisė sovietų kortas, o Izraelio žygis į Egiptą jas plačiai atidengė, pirmiau nei sovietai pradėjo Suez'o azartinį lošimą. Taip pat šiandien yra pakankamai paaiškėję, kad Prancūzijos ir Anglijos išsikūlimas į Suez'o įvykius, nėra kolonijalinis dalykas, o tik joms suteiktų teisių gynimas, kurias suteikė tarp šių trijų kraštų padarytoji sutartis. Komunistinės Kinijos užsimojimą pasiūtį savanorius "ginti" Egipto interesus, staigiai ir netikėtai atsako Pietų Korėja, paskelbdama mobilizaciją. Jungtinių Tautų pesisakymas ir skubus reagavimas įsteigti tarptautinę policiją ir užsitęšę neramumai Vengrijoje, Sovietų pastatė prieš netikėtą problemą ir vakarams suteikia progą tokią policiją pasiūtį ne tik į Suezą, bet, galimas daiktas, ir į kraujais pasruvusių Vengriją. Ar šita vakarai išnaudos, pasakyti sunku. Bet viena yra labai aišku, kad sovietus vakarai labai gražiai apnuogino, kas išaukė prieš juos visuo kultūringo pasaulio pasipriešinimą ir protestą.

Išpūdingos Italijos studentų manifestacijos prieš terorą Vengrijoje, išjudino ir net Italijos socialistų bukapročių vadą, komunizmo sandarbininką Nenni, kuris kalbėdamas parlamente, Sovietų taktikai Vengrijoje pasmerkė. Prancūzai gi Prancūzijos komunistų vyr. buveinė perpykę sudėgina, o olaudai sovietų lizdą bando išsprogdinti mesta iš pravažiuojančio automobilio bomba, o New Yorkas demonstruoja prieš sovietų ambasada prie Jungtinių Tautų. Atėjo laikas, kad visų pavertęj tautų veiksniai reikalautų Jungtines Tautas, kad tarptautinė policija turėtų būti pasiūstas ne tik į Suezą, bet kuo greičiausiai ir į kovojančią su raudonąja pabaisa, garbin-gąją Vengriją.

AKTUALIJOS

— Regina Plokštytė (žinoma adv. Br. Plokščio dukte), gyven. Adelaidėje, skautų ir ateitininkų veikėja, išvyko studijuoti baletą Londoną.

— Sydnėjaus universitete, Australijoje, studijuoja 17 lietuvių tremtinių studentų, daugiausia mediciną ir inžineriją.

— Kun. kan. Vaclovas Zakarauskas lapkričio 6 d. minėjo savo amžiaus 50 metų sukaktį. Kilęs iš Rumšiškių, baigęs Kauno Aušros gimnaziją ir kunigų seminariją. Kunigu išvestas 1931 m. Buvo Kauno bazilikos vikaru. Žymus pamokslininkas. Vokietijoje kurį laiką redagavo "Žiburius". Šiuo metu gyvena Čikagoje ir vikaruoja Šv. M. Marijos Gimimo parapijoje.

— Žytaus mūsų grafiko Romo Viesulo litografija "Nudavė dukrelę", atrinkta kilnojama parodai grafikos, kurią sudarė The Society of American Graphic Arts Atrinkta tik 100 darbų iš visų Amerikos grafikų. Paroda bus kilnojama po visą Ameriką.

— Žymioji mūsų menininkė au dėja Anastazija Mažeikaitė — Tamošaitienė (gyv. Kanadoje), minėjo savo darbo dvigubą sukaktį: 15 metų, kai audžia sieninius paveikslus — kilimus, ir 25 metai, kai audžia patiesiamuosius kilimus. Jos darbas jau pasipuošia tūkstančiai lietuvių, papuosti vienuolynai, bažnyčios ir plačiai dalyvavusi parodose, sužavėdama kitataučius lietuviška tautodale. O kiek ji yra išleidusi audėjų? — Pradžią gavo pas savo vyrą dailin. Antaną Tamošaitį, vėliau dar studijavusi pas žymias au dėjas ir užsienyje, net susipažinusi ir su kitų tautų tautodale. Gimusi 1910 met. Žemaičiuose — Vainute. 1940 — 1942 m. audimo techniką dėstė Kauno Taikomosios Dailės Institute ir 1946—1948 m. buvo audimo Instruktorė Vokietijoje, Freiburge, Ecole Des Arts Et Matiers. Parašiusi keturias knygas apie lietuvių audinius. Be to, plačiai ir spaudoje bendradarbiauja.

— Spalių 27 d. Toronto lietuvių choras "Varpas" atšventė savo veiklos keturmetį, kuriam vadovauja žymusis muzikas komp. Stasys Gailevičius.

— Pavergtoje Lietuvoje žinomas aktorius Jurgis Petrauskas atšventė dvi sukaktis: scenos darbo 50 ir amžiaus 70 metų. Per 50 metų scenos darbo sukūrė apie 250 ryškių paveikslų.

— Gabijos knygų leidykla New Yorke išleido žinomo mūsų humoristo Antano Gustaičio humoristinius eilėraščius "Anapus teisybės". Įžanginį žodį tarė rašyt. Pulgis Andriūšis.

— Kitamet sukanka 50 metų kai buvo suorganizuota pirmoji lietuvių dailės paroda ir įkurta lietuvių Dailės Draugija, kuri renge parodas, skelbė konkursus, rinko tautodailę, leido meno leidinius. Pirmojo parodoje — 1907 m. dalyvavo: M. K. Čiurlionis, A. Žmuidzinavičius, J. Zikaras, P. Rimša, P. Kalkopas. Sukaktis numatoma gražiai paminėti.

— Spalių 1 d. suėjo 15 metų, kai Argentinoje įsikūrė seselės Kazimierietės, atvykusios iš Čikagos

Algirdas Kačanauskas, "Rūtos" ansamblio dirigentas.

ir ėmėsi steigti ir vadovauti lietuvių mokykloms, rūpintis vaikų darželiais, bendrabučiais, katekizacija, svarbiausia, skiepianti lietuviškumą ir viską vesti tik lietuviškoje dvasioje. Jų darbai per tą trumpą laiką liko pastebėti ir visai gausūs ir vertingi.

— Argentinos Lietuvių Jaunimo Draugija spalio 20 d. minėjo savo veiklos 25 metų sukaktį, atžymėdami akademią: paskaita, sveikinimais ir vaidinimu "Tėvų Žemė".

— Brazilijoje gyvenantis rašytojas Klemensas Jūra baigia rašyti buv. Brazilijoje — Sao Paulo lietuvių kolonijos kapeliono kun. Benedikto Suginto monografiją, kuri turės apie 300 pusl. ir bus gausiai iliustruota. Išeis kitų metų pradžioje.

— Lapkričio 4 d. Brazilijoje — Sao Paulo mieste istorinė Lietuvos Architektūros paroda atžymėti, buvo surengtas literatūros vakaras. Dalyvavo tenyškiai žinomi rašytojai: Karolė Pažeraitė, Petras Babickas, kun. Al. Ališas, Halina Mošinskienė, Magdelena Vinkšnaitienė ir Raquel Portella.

EILERAŠČIAI

Gražina Tulauskaitė
PLAUKIANČIAI SAULEI

Plaukia, plaukia saulė debesine valtīm.
Kad tu mano laimę iš miegų prikeltum!

O jei ne, tai plauk sau, niekas ir neklausia, kodėl mano laimė miega laimingiausia.

Plauk, nuplauk, kur nori, nesakyk tik niekam, kodėl kartais laimę miegančią paliekam.

Tu kasdien praplauksi debesine valtīm, bet, kad panorėm, laimę tuoj prikeltum!

Stasys Santvaras
RUDENIO DUONA

Vėjuoto rudensio baltoji duona Ant stalo jau;
Išmėtyti jausmai ir mintys / išblaškystos
Neveltui jau...

Liūdėjimuos paskendo toliai — Juoda naktis...
Nebėr tavęs, nebėr tarp mano / rudensio
Visas naktis...

Ir man prisimena lelijos baltos Prie upės mėlynos;
Ir man prisimena laukiai žaliais / rugiais užsėti
Aušroj pavasario dienos...

Bet šiandien tolumos liūdėjime / paskendo —
Ir negirdėt dainos...
Nebėr tavęs pavasarį žydėjusios Prie upės mėlynos...

Antanas Miškinis
R U D U O

Pernakt sapnavos baltos drobės. Per drobės aš toli nueičia.
Tiktai mane ruduo jau grobia — Ir paukščiai ir draugai apleidžia...

O buvo žemė žalio rūbo, Žydėjo kalnuose margai ten.
Dabar visi apleisti skuba, / mergaitės.
Draugai, ir paukščiai, ir

Einu — ir paupiai ne tokie, Ir valty suverstos ant kranto.
Lieku nuo sūkurio atokiai, O paukščiai skrenda, skrenda, / skrenda.

Išgers kiti tą saulės midų. Lieku, palieku susikrimtęs. /
Kažką ten su šopenu lydi, O lapai krinta, krinta, krinta...

Iš studentų gyvenimo

STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS

Prasideda lapkričio 23 d. Šv. Kryžiaus parapijos salėje. Dienotvarkė: atidarymas, prezidiumo ir mandatų komisijos rinkimai, pasakaitos — Sąjungos penkių metų perspektyvoje ir Skyrių veikla ir jaunųjų studentų įtraukimas į tą veiklą, pranešimai ir vakare susipažinimo vakaras. Lapkričio 24 d. posėdžiai vyks Lietuvių Audito rijoje: pranešimai, diskusijos, met raštis, gairės, Salpos Fondas, spaudos konferencija ir kiti klausimai ir sumanymai. Užsienio skyriaus pranešimas, paskaita — Studentas lietuvių politinėje veikloje, iškilmingas uždarymas. Vakare koncertas ir šokiai.

STUDENTŲ METRAŠTIS

Baigiamas ruošti spaudai ir pasirodys gegužės mėnesį. Metraštis išleidžiamas, minint Lietuvos Studentų Sąjungos penkmetį. Sudaryta redakcinė komisija: I. Čepėnaitė, T. Remeikis, J. Šapkauskas ir J. Šoliūnas.

IR STUDENTAI DALYVAUS

Kitamet tautinių šokių šventėje, nes ne viename skyriuje yra tautinių šokių rateliai. Ir bus gražus bendradarbiavimas, propaguojant tautinį meną.

STUDENTŲ APLINKRAŠČIAI

L. S. S-gos Centro Valdyba leidžia studentų skyriams aplinkraščius, informuojant apie veiklą ir ateities planus. Išėjo šiemet jau trys aplinkraščiai, kurių paskutiniame rašoma ir apie skyrių veiklos gaires 1956—1957 metams, Lietuvos laisvės byla, Tautinės kultūros išlaikymą, veiklą sąjungoje

L. B. KULTŪROS TARYBOS VEIKLA NEW YORKE

Gausiai atsilankius kultūrinių organizacijų atstovams, gyvai praėjo lapkričio 2 d. įvykęs LB New Yorko Apygardos Kultūros Tarybos Prezidiumo metinis posėdis — susirinkimas, kuriam pirmininkavo prof. J. Brazaitis, sekretoriavo E. Čekienė.

Dienotvarkė buvo plati, tačiau visi klausimai išdiskutuoti ir aptarti.

A. Dimas, New Yorko Apygardos Kultūros Tarybos Prezidiumo pirmininkas, savo pranešime pažymėjo, jog Kultūros Tarybos pasikirtis yra visais būdais remti Apygardos Valdybos veiklą lietuvių tautinės kultūros srityje. Tačiau mūsų veikla džiūda dalimi priklausė ir nuo pačios bendruomenės veiklos. Jei Bendruomenė pajėgs galutinai susiorganizuoti ir apjungti visą lietuvių visuomenę, tai ir Kultūros Tarybos veikla bus drausmingesnė bei efektingesnė.

Kaip ne visų vienodos pažiuros buvo lig šiol ir Bendruomenė, taip skirtingos ir Kultūros Taryba, kas neigiamai atsiliepė į visą veikimą. Buvo dirbama pagal laikinai paruoštus Apygardos Valdybos nuostatus.

Per šiuos metus buvo suruošta spaudos draudimo sukakties minėjimas, veikalas "Aušros Sūnūs", vadovaujant aktoriui V. Žukauskui. Prasidėta prie V-jų Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynių. Suroštas Lietuvos Teatro 35 m. sukakties minėjimas — akademijs. Ta proga išleistas iliustruotas leidinys.

Daryta žygių jaunimui steigti teatrą, tėvams ruošti auklėjimo paskaitas su diskusijomis, kurių keletas jau buvo. Vedama akcija, kad jaunimas lankytų liuanistines mokyklas. Renkama liuanistinė bibliotekai knygos ir t. t. Deja, ne visi šie užsimojimai pilnai pasiekė įvykdyti dėl įvairių priežasčių, o svarbiausia: lėšų stokos ir per mažo visuomenės domėjimosi.

Apygardos Valdybai, Kultūros Tarybos Prezidiumo nariams bei visoms organizacijoms, sutikusiom Kultūros Taryboje bendradarbiauti, ryžtingai įsijungiant į mūsų tautinės kultūros puoselėjimą ir lietuviškos išlaikymą, nuoširdžiai dėkoju ir būsimai Tarybai linkiu

"Rūtos" ansamblis New Yorke, vadovaujamas muz. Algirdo Kačanausko, gražiai reprezentuoja lietuvišką dainą ir džiugiu — mini sukaktį. 1941 m. New Yorke įsisteigė "Lietuvos atsiminimų" radijo valanda ir įsikūrė mišrus choras, vardu "Lietuvos garsai", vadovaujamas M. Šlekaitytės. Choran susibūrė 35 dainininkai. Karo metu — 1943 m. choras nustojo veikti. Radijo vadovui Jokūbui Stukui 1944 m. grįžus iš kariuo-

menės, buvo suorganizuotas "Rūtos" vardu moterų choras, turėjęs 20 dainininkų, vadovaujant Vl. Simelevičiui. Atskirai veikė tautinių šokių būrelis. 1951 m. Liūdo Stuko iniciatyva buvo sudarytas 12 mišrus choro narių kolektyvas, kuris išaugo ir apjungė ir tautinius šokius ir moterų chorą. Taip išaugo "Rūtos" ansamblis, kuriame dalyvauja ir senoji karta ir tremtiniai. Nuo 1951 m. ansamblio dirigentu yra muz. A. Kačanauskas.

Per jo vadovaujamą penkmetį ansamblis surengė apie 40 koncertų radijofone, salėse, gegužinėse ir kt. Savo repertuare turi per 90 dainų. Ypatingų nuopelnų šiam ansambliui turi "Lietuvos atsiminimų" radijo valandos vedėjas J. Stukas, šiemet švenčiant radijui 15 metų, kartu ir chorui ir muz. A. Kačanauskui — penkmetį, kai ansambliui vadovauja. Ansamblis dalyvavo ir Dainų šventėje, Čikagoje.

Mobilizacija lietuviško jaunimo reikalui

Laiko įvykių veikiamas, mūsų mokyklinis tremties jaunimas jau stovi tautiškomis kryžkelėje. Daugelis tėvų aiškinasi, kad gyvenimo aplinkybės per daug painios ir, sako, padaryti nieko negaliu, ir visi augantieji teisinie savo keliu... — Tieskime jaunimui pagalbos ranką, nes barnių ir "išmintingų" pamokslų užtenka. Būkime visi realistai, bet ne materialistai. Mūsų ypatingas dėmesys turi būti kreipiamas tremties moksleiviui. Organizacijų ir pavienių asmenų raginami, imamės įvykdyti šią KALĖDINĘ DOLERIO DUOKLĘ. — Prašome kiekvieną lietuvių atiduoti atliekamą VIENĄ DOLERĮ. — Bus vėl siunčiama VASARIO 16-tos gimnazijai ir visoms kitoms vargo mokykloms, kiekvienam mokiniui po maisto siuntinį. Jau susitarta, tik reikia pinigų.

Pereitais metais buvo padaryta kas buvo galima. Kiekvienas vargo mokyklos mokinys gavo po siuntinį ir Kalėdinį iškilnių su rengimas buvo praturtintas. Kiek džiaugsmo buvo šeimose, kad Amerikos visuomenė padarė tokią staigmeną per Kalėdas.

Pereitais metais buvo gauta — 1638.27 doleriai. Išleista: gimnazijai — 780.00 dol., vargo mokykloms — 858.27 dol.

Visi siuntinių gavimo pakvitavimai per CARE organizaciją yra gauti. Jau gautos ir daugelio mo-

kyklų apyskaitos su mokinių nuotraukomis per išsidalinimo iškiimes. Daugelis aukotojų arba rinkėjų yra gavę tiesioginius siuntinių gavėjų laiškus, nes siunčiant siuntas buvo pranešama ir aukotojų adresai. Taip numatoma daryti ir šiais metais.

Mielas Tautietei, nepagaliek dolerio ir neatidėliok, bet tuoj idėjęs į voką siųsk adresu: A. GULBINSKAS, 6324 So. Bishop Str., Chicago 36, Ill. Visą šios akcijos darbą komitetas numato baigti gruodžio mėn. 10 d. Užsakymai, padaryti prieš gruodžio mėn. 1 d. pašieks adresatui Kalėdų šventėms, bet vėliau — tik N. Metams.

Būtų gera, kad organizacijos paragintų savo narius, o pavieni asmenys paragintų savo draugus ir iš jų surinkę atsūstų. Į vieną vietą galima siųsti tik po 100 maisto siuntinių. Jei kas turėtų pagėdavimų, mes jų mielai laukiame. Diet. Gailestingosios Seserys jau paskyrė 100 dolerių Vasario 16-tos gimnazijai.

Kalėdinio vajuos komiteto vardu:
A. Gulbinkas,
Gimnazijai remti K-to Pirmininkas.
P. Kavaliūnas,
Ratelių Koordinacinio K-to Pirmininkas

PAVYKĖS LABDARIŲ SEIMAS

Sekmadienį, lapkričio 11 d. Šv. Šeimynos Viloje — įvyko L. R. K. Labdarių Sąjungos 37-tas seimas. Atvyko nemažas būrys delegatų ir svečių iš Čikagos bei apylinkių. Pirmininkavo ilgametis senelių prieglaudos administratorius ir ka pelionas kun. S. Adominas.

Seimo metu buvo išduoti valdybos ir kuopų raportai bei priimtos rezolucijos. Iš raportų paaiškėjo, kad ši uometu Labd. Sąjunga jau yra išmokėjusi visas skolas ir kasoje turi per 100.000 dolerių. Šie pinigai sudarys pradinį kapitalą prieglaudos padidino statybai. Dabartinės sąlygose prieglauda negali priimti sunkiai sergančių senelių, nes neturi ligoninės. Patalpų įrengimas ligoniams yra labai aktualus, nes daug lietuvių nes nelii vien tik dėl to trūkumo negali prieglauda pasinaudoti. Taip pat reikalingos naujos patalpos seselėms ir koplyčiai, nes dabartinės numatomos paversti į gyvenamus kambarius.

Seimo metu surinkta netoli — 4.000 dol. aukų. Stambiausiu aukotoju buvo p. Linkienė, paaukojusi \$1.000. Kiti aukojo po 100 dol. ir mažiau.

PADEKA

Komitetas, ruošęs Vilniaus Universiteto įkūrimo 375 metų sukaktį š. m. spalio mėn. 7 d. Marijos Aukštesniojoje Mokykloje, už talkininkavimą dėkoja: Lietuvos konsuliui dr. P. Daužvardžiui, prof. S. Sužiedėliui, mok. A. Dundulii už išsamų priminimą pirmojo Lietuvos universiteto, prof. Pr. Jucaičiui už programos tvarkymą, Akademikų skautų Čikagos skyriui ir Marijos Aukšt.

Ilgametis Labdarių Sąjungos išdininkas ir dvasios vedas kun. klebonas A. Linkus dėl ligos seime nedalyvavo. Jam priklauso didžiausia nuopelno dalis už prieglaudos įkūrimą. Kun. Linkų pavaldavo Šv. Kryžiaus parapijos vikaras kun. A. Stašys.

Sveikinimo žodžius tarė Tėvų Marijonų vardu kun. P. Činikas, prelatas Ig. Albvavičius ir Vėjų vardu — J. Juozaitis. Seimui sekretoriavo J. Voldemaras.

mokyklos auklėtinėms už pavyzdinę tvarką svečius sutinkant. Ypatinga padėka minėjimą pavainusiems koncertinės dalies vykdytojams už jų idėjinį pasišventimą:

P. A. Stephens, kuri nepaisydama laikinai pašlijusios sveikatos, šio minėjimo proga neatsisakė išeiti į sceną su mūsų lietuviškuoju jaunimu ir parodyti, kad ir čia gimęs mūsų jaunimas nepamiršta lietuviškos dainos ir, kad gabios rankos tvarkomas, gražia darna daina jaudina lietuviškas širdis;

Lietuvos operos solistei p. A. Dičiūtei — Trečiokienei, kuri ne tik čia Čikagoje pirmoji prabilo Vilnių primenant, bet ir 1939 metais buvo pati pirmoji Lietuvos operos solistė, kuri tik Vilnių atgavus, B. Brazdžioniui literatūros premijos įteikimo proga, jaudino Vilniaus lietuvius savo žavėtina daina;

Prof. Vl. Jakubėnui už akomponavimą;
Seselėms Kazimierietėms, kurios šiam kultūriniam parengimui leido naudotis sale be jokio atlyginimo.

Komitetas

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

FREE LITHUANIA
LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
LAfayette 3-8544

Pavardė ar slapypavardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis. Metams — 4.50; pusei metų —
Redaguoja Redakcinė Komitija. —
— Straipsnius ir korespondencijas re-2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
— daktarė taisyti ir talpinti savo nuomė-
— ra. Nenaudoti rankraščiai grąžina. — Subscription per year — \$4.50;
— 6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

Lietuvos kariuomenės šventės proga

KOVOTOJAS UŽ LIETUVOS LAISVĘ JONAS KARUTIS

"Nulenkdami galvas Jono Karučio palaikams, liūdimė dėl nustabiai susidėjusio kar-
taus gyvenimo, bet ir džiaugiamės, kad tokių vyrų mū-
suse esama". (A. Miškinis, "Ateitis", Nr. 88).

Jonas Karutis gimė 1900 m. ko-
vo mėn. 23 d., susipratusių lietu-
vių šeimoje, Ramygalio, Panevėžio
apskr.

Lietuvos kėlimosi laikais, kada
tauta pasiskelbė norinti laisvai ir
nepriklausomai gyventi, tuojau iš
visų pusių ėmė žvanginti ginklais
mūsų nuožmiejį pavergėjai.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

Tačiau 1918 m. paskelbtas 16
Vasario Nepriklausomybės Aktas
ir tą pat metų rudenį lapkričio
mėn. 23 d. Kfšto Apsaugos Mini-
sterijos Valdytojo prof. Augustino
Voldemaro pasirašytas įsakymas
organizuoti pulk. Galvydžiui Bi-
kauskui I-mą pėstininkų pulką, t.
y. kurti Lietuvos kariuomenę, su-
kėlė ant kojų visus patrijotus ir
vyrus iš visų Lietuvos kraštų tel-
kėsi savanoriai, paskelbtas lie-
sės ginklu ginti. Savanoriai ėjo
klumpėti, pusbaisi, sėmėguoti, ir
paskutiniaisiais trinityčiais. Jau iš na-
mų apsiginklavę praužusio karo
surankiotam surūdijusių ginklų
nuotrupom, nes pati Krašto Aps-
saugos Ministerija jokių neturėjo.
Jie visi atrodė verti pasigalėjimo
išore išvaizda, bet tvirti tikėjimo
savo tautai, meile savo žemei, tė-
vynei ir namams, užgrūdino pasi-
aukojusią valią eiti į žūbtūtinę
kovą už tėvynės laisvę, kad ir su
šimteriopai gausnesniu ir gerai ap-
ginkluotu priešu.

KVIEČIAME ATVYKTI Į ALGIRO KAULENO PASKAITĄ.

kuri įvyks š. m. lapkričio mėn. 25 dieną 4
val. po pietų Lietuvių Auditorijoje, 3133 S.
Halsted Str.

Po paskaitos bus meninė dalis, vadovau-
jama aktorius Kazio Oželio.

Įėjimas nemokamas.

Ta pačia proga Lietuvos Atgimimo Sąjū-
džio Čikagos ir Cicero Skyriai po paskaitos
ruošia iškilmingą vakarienę, kurios metu
bus pasikeista nuosirdžiomis kalbomis ir
pasivaišinta žemiškomis gėrybėmis. Bilietus
į vakarienę reikia įsigyti iš anksto, ne vė-
liau kaip iki š. m. lapkričio 25 d. 3 val. p. p.
Vakarienės kaina vienam asmeniui \$3.—,
vedusių porai \$5.—

Bilietai yra platinami Lietuvių Auditori-
foje, Karvelio knygyne, "Laisvosios Lietu-
vos" Redakcijoje ir kitose vietose, kurios
bus paskelbtos "Laisvojoje Lietuvoje" ir per
"Margarčio" radijo programą.

R e n g ė j a i

vo valsingos, nes jis daugiau do-
mėjosi ir sielotoji tėvynės reika-
lais, nei pačiom studijom. Ir štai,
1932 m., dar pilnai nesustiprėjęs
nuo gautų didžiųjų žaizdų, jis ak-
tyviai dalyvauja Klaipėdos atva-
davimo sukilėlių eilėse.

Jonui Karučiu nesvetimas bu-
vo ir spaudos darbas. Jis daugiaus-
iai rašinėjo "Tautos Kely". Bet
1929 met. pulk. Bruno Stencilis
(tautininkų vyriausybės patvarky-
mu) "Tautos Kelią" pagrobė. Po
didelių pastangų jam buvo pavy-
kę gauti leidimas leisti "Tautos
Balsą". Jo leidėju ir redaktorium
buvo Jonas Karutis.

1940 m. komunistiniam kalėji-
me veteranui Karučiu teko išken-
tėti istisus metus, kuriame dėl
kankinimų, vienuteis badu mari-
nimo, susirgo vidurių vėžiu. Iš
kalėjimo išėjo su didžiai pakirsta
sveikata.

Man buvo tekę gana dažnai
sergantį velionį lankyti ne tik
kaip bičiulį, bet ir kaip savo tie-
sioginį viršininką, Karo Invalidų
Komiteto pirmininką, kurio Kom-
iteto turimų įmonių direktorium
buvau. Kiekvieno apsilankymu
dalinomės jam labai rūpimais vi-
sais aktualiais mūsų gyvenimo ir
kovos klausimais. 10 balandžio,
jam labai nusilpus, buvau telefo-
nu iškvietas pas ligonį. Tai buvo
paskutinis su didžiu už Lietuvos
laisvę ir šviesesnį ateitį nenulista
mu kovotoju veteranu Jonu Ka-
ručiu pasimatymas. Pas jį į Pa-
nemunę vykau drauge su bičiuliu
Stasiu Kviecinskiu. Nuvykę jau ra-
dom Karo Invalidų Komiteto narį
dabartinį pirmininką sav. kūrėją
invalidą Bronių Tvarčiną. Ligonis
buvo visai silpnas, nes per ilgą
savo sirgimą, palaikomas tik
dirbtinu ampuliu maistu, išseko
kaip šakalis. Jis visą ligos metą
tikėjo pasveiksianį ir toliau galė-
sijį kovoti nebaigtą laisvės ko-
vą. Bet šį kartą mudu pamatė,
savo tvirtos dvasios silpnu balsu
tarė: "Bičiuliai! Savo gyvenimo
kelį eiti baigiau. Labai gaila, kad

Mažoji Lietuva

GINTARO ŽVEJYBA

Alfonsas Nevardauskas

Aple patį gintarą nekalbėsiu, bet truputį, kokiū būdu randamas gintaras ir kur jis randamas.

Anksčiau buvo manoma, kad gintaras išmetamas vien tik iš Baltijos jūros, bet kada netikėtai daržovių pirklys (pavardės nežinau, tik žinoma, kad žydas ir gyvenęs paskutiniiais laikais Karaliaučiuje ir jo gintaro turtas siekė net 5 milijonus markių), vykdamas į Klaipėdą su daržovėmis, audros užtiktas ties Drevernos kaimu pamary, išmetęs inkarus sustojo keičiamas. Audrai nutykus, kada inkarą ištraukė ir ant inkaro su žemėmis ištraukė žąsies kiaušinio didumo geltoną gintaro gabalą. Žydas Klaipėdoje likvidavęs savo daug metų varytą prekybą, nutarė laimės paieškoti kasdamas gintarą. Nusisamdęs dvejetą stiprių vyrų, tuo pačiu baidokū, kuriuo veždavo daržoves, išvyko gintaro kasti. Sustojęs toj pačioj vietoj, kur gintarą rado, ant baidoko įtaisė suktuką (vinda), pasidarė tinklinį su geležiniu lanku samtį ant ilgo koto. Tinkama kryptimi pasukęs laivą, abejuose jo galuose įmetė inkarus. Vieną virvės galą pririšęs prie samčio koto ir geležinio lanko, o kitą prie suktuko, kad sukant gliai vandeny esantį samtį trauktų. Žydas nusilenkęs Aukščiausiajam, pradėjo samčiu Kuršių marių dugne žvejojti gintarą. Darbui prasidėjus, aplink jo laivą rinkosi Kuršmarių žvejai ir tyčiojosi iš jo ir jo naujo išradimo. Bet kada žydas nugulėjo visas klišūtis ir ėmė sekmingiau savo amatą išvystyti, tai ir tie patys, kurie tyčiojosi, vėliau nuėjo pas jį uždarbiauti. Ir su laiku Kuršių marėse kasė gintarą 19 žemsemių ir elevatorių būdu ir persijotas žemes vertė į krantus, o jau gintarą maišais nuo žemsemių keldavo į krantą. Ties Juodkrante iki paskutinių laikų buvo užsilikęs gintaro uostas ir pamariais kur nekur dar darbininkų barakų pamatai išlikę. Per tai ir Juodkrantės kaimas pakilo. Dirbą prie žemsemių darbininkai gerai uždirbdavo ir savo uždarbio dalį palikdavo Juodkrantėje. Be to, Juodkrantėje buvo gintaro rinkimo kontora įsteigta, kuri tik vėliau besivadino Bernsteinsammelstelle ir ją vedė žvejis Martynas Pietsch iki 1939 metų kovo mėn. 23 d. Kas toliau vedė, nežinoma.

Kaip minėjau, apie pirmąjį primityvų gintaro žvejyją, Kuršių marėse ir jis iki paskutiniųjų laikų Juodkrantės žvejų buvo naudojamas.

Užsąhus Kuršių marioms, sumazdavo žvejyba. Kadangi Juodkrantės žvejai apart žvejybos kito užsiėmimo neturėjo ir tik žvejyba gyveno. Tokiu atveju griebdavosi gintaro žvejybos. Dienos metu žvejojavo gintarą, o vakarais — megdavo tinklus. Rytui išausis, ties Juodkrantės kaimu, kur kam patogiau arba spėdama kur galima bus daugiau gintaro iškasti, papildavo ant Kuršių marių Juodkrantės gyventojai. Nemažiau trijų žmonių grupė sudarydavo gintaro žvejyboje vieneta. Gintaro žvejoti eidavo vyrai, moterys ir didesni vaikai. Iškirte lede metro pločio ir keliolikos metrų ilgio skylę, su žydo išrastu tinkliniu ir geležinio lanko samčiu sendami iš

marių dugno smėlį, ieškodavo Lietuvos aukso. Darbas labai sunkus, o ne visuomet iškastas gintaras galėjo už atliktą darbą atsisteiti. Bet žvejai sakydavo: "Vis daiktijos jūros, bet kada netikėtai daržovių pirklys (pavardės nežinau, tik žinoma, kad žydas ir gyvenęs paskutiniiais laikais Karaliaučiuje ir jo gintaro turtas siekė net 5 milijonus markių), vykdamas į Klaipėdą su daržovėmis, audros užtiktas ties Drevernos kaimu pamary, išmetęs inkarus sustojo keičiamas. Audrai nutykus, kada inkarą ištraukė ir ant inkaro su žemėmis ištraukė žąsies kiaušinio didumo geltoną gintaro gabalą. Žydas Klaipėdoje likvidavęs savo daug metų varytą prekybą, nutarė laimės paieškoti kasdamas gintarą. Nusisamdęs dvejetą stiprių vyrų, tuo pačiu baidokū, kuriuo veždavo daržoves, išvyko gintaro kasti. Sustojęs toj pačioj vietoj, kur gintarą rado, ant baidoko įtaisė suktuką (vinda), pasidarė tinklinį su geležiniu lanku samtį ant ilgo koto. Tinkama kryptimi pasukęs laivą, abejuose jo galuose įmetė inkarus. Vieną virvės galą pririšęs prie samčio koto ir geležinio lanko, o kitą prie suktuko, kad sukant gliai vandeny esantį samtį trauktų. Žydas nusilenkęs Aukščiausiajam, pradėjo samčiu Kuršių marių dugne žvejojti gintarą. Darbui prasidėjus, aplink jo laivą rinkosi Kuršmarių žvejai ir tyčiojosi iš jo ir jo naujo išradimo. Bet kada žydas nugulėjo visas klišūtis ir ėmė sekmingiau savo amatą išvystyti, tai ir tie patys, kurie tyčiojosi, vėliau nuėjo pas jį uždarbiauti. Ir su laiku Kuršių marėse kasė gintarą 19 žemsemių ir elevatorių būdu ir persijotas žemes vertė į krantus, o jau gintarą maišais nuo žemsemių keldavo į krantą. Ties Juodkrante iki paskutinių laikų buvo užsilikęs gintaro uostas ir pamariais kur nekur dar darbininkų barakų pamatai išlikę. Per tai ir Juodkrantės kaimas pakilo. Dirbą prie žemsemių darbininkai gerai uždirbdavo ir savo uždarbio dalį palikdavo Juodkrantėje. Be to, Juodkrantėje buvo gintaro rinkimo kontora įsteigta, kuri tik vėliau besivadino Bernsteinsammelstelle ir ją vedė žvejis Martynas Pietsch iki 1939 metų kovo mėn. 23 d. Kas toliau vedė, nežinoma.

Kaip minėjau, apie pirmąjį primityvų gintaro žvejyją, Kuršių marėse ir jis iki paskutiniųjų laikų Juodkrantės žvejų buvo naudojamas. Užsąhus Kuršių marioms, sumazdavo žvejyba. Kadangi Juodkrantės žvejai apart žvejybos kito užsiėmimo neturėjo ir tik žvejyba gyveno. Tokiu atveju griebdavosi gintaro žvejybos. Dienos metu žvejojavo gintarą, o vakarais — megdavo tinklus. Rytui išausis, ties Juodkrantės kaimu, kur kam patogiau arba spėdama kur galima bus daugiau gintaro iškasti, papildavo ant Kuršių marių Juodkrantės gyventojai. Nemažiau trijų žmonių grupė sudarydavo gintaro žvejyboje vieneta. Gintaro žvejoti eidavo vyrai, moterys ir didesni vaikai. Iškirte lede metro pločio ir keliolikos metrų ilgio skylę, su žydo išrastu tinkliniu ir geležinio lanko samčiu sendami iš

Kur banguoja Nemunėlis,
Kur Šešupė miela plaukia,
Ten Lietuva mano brangi,
Tenai širdį manō traukia.

Adomas Varnas

Milžinkapis

Vyr. skautininkė Ona Zailskienė tarp skaučių vadovių

Lietuviai neprastesni už kitus

Kitų tautybių ateiviai Amerikoje reikišias ne tik viešai išskabindami ant savo istaigų iškasas ir pažymėdami ant jų tautybę, bet neretai net įrašo vieną kitą sakinį, tikslu labiau patraukti savuosius. O šitai daro ne tik mums įprastais rašlavos ženklais, bet ir neįprastais rašmenimis, kaip tai. žydų, kiniečių, graikų, rusų arba gotiškais. Ir niekas dėl to jų ne niekina ir nežemina, nes šiame krašte visi baltieji ir geltonieji — yra ateiviai, jei ne jie patys, tai jų senoliai. Bet tai dar ne viskas. Turime ir tokių istaigų, kurių pavadinimuose atsispindi kilmės krašto žymesnės vietos ar vardai.

Daug tremtinių, atidarydami savo biuznius ar kitas istaigas, drašiai rodo, kad lietuvius nėra prastesnis už kitų tautų žmones. Jų iškasbose atsispindi lietuvių kilmė.

SKAITYTOJAI RAŠO

NEVYKĘ SSUGRETINIMAS

"Vienybės" š. m. rugs. 28 d. 37 Nr. Vytautas Meškauskas, aprašinėdamas Stasio Raštikio atsiminimus, gretina ne tik jo atsiminimus, nuobodžiai parašytus, su mūsų tautos patriarcho dr. J. Basanavičiaus ir dr. K. Griniaus raštais, bet ir jį patį nori statyti arčiau jų, sėkdamas jam "Didžiojo Vyro" titulu. Bet kur gi to, vidurio kaimo Stasiuko, kaip jis save vadina, tautai nuveikti didieji darbai, kur tas genijus, už kurį galima būtų jį statyti mūsų tautos didžiųjų vyrų tarpan? — Ar vien dėl to, kad buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės vadu ir visur puikiai mokoje kapituliuoti? Lietuvos kariuomenės vadu buvo ir daugiau ir jie mokoje ne ka pituliuoti, bet ginti Lietuvos laisvę ir kovas laimėjo, būdami daug blogesnėse sąlygose, negu St. Raštikis.

Kad St. Raštikis atsiminimuose save išgria ir aukština, tas kalba jo nenaudai, nes mūsų tautos išmintis sako: "Pagirų puodas netaukuotas". — Kurį laiką tarnaujant tame pačiame dalinyje, St. Raštikis niekuo neišsiskyrė iš kitų karninkų tarpo ir niekad jam nebuvo per daug nei orientacijos, nei gabumų.

Jei specialių dalių karninkas nueina studijuoti ne inžinerijos, bet veterinarijos, tai kiekvienam turi būti aišku, kad tas žmogus buvo palaidojes paskutinę viltį tarnyboje pakilti arba širdyje jautė Nepriklausomybės žuvimą. Lietuvos valstybei būtų buvę daug daugiau naudos ir lietuvių tauta būtų laimingesnė, jei St. Raštikis, baigęs veterinariją, būtų grįžęs į kaimą ir užsiėmęs veterinarijos praktika, negu kad iškilęs į valdžios viršūnes, užkirsdamas kelią tautai ginti savo laisvę.

Nėra jokios garbės mūsų tautos didiesiems vyrams būti gretinamais su tais asmenimis, kurie tautai pavojaus metu snaudė generolų žvaigždžių ir garbės ženklų pavėsyje ir pabūgo supamą kėdę pakeisti pamiškės kelmu.

— Mes parnešim laisvę beginkliai, net gal alkani ir basi, — o atidavėm ją — ginkluoti, nutukę ir frakuoti...

Gretindami asmenis, būkime atsargūs ir taip lengvai nesišvaisykime didžiųjų vyrų vardais.

Puronas

Jie nesigėdina pasisakyti esą lietuviams ir yra verti tikros pagarbos. Deja, atsiranda ir senoviškai galvojančių — balių, kurie lietuviar ir lietuvių bei artimu laiku galūnų. Kurie pilkais šešėliais užkampių ieško, kad tik su lietuviu nesutiktų ir kad netektų su juo keletą žodžių gimtąja kalba pasikeisti, kuri jam ne tik buvo, bet ir yra ne tik lengvesnė, bet ir daug suprantamesnė.

Kad ilginiui lietuviui Amerikoje išnyks, lygiai kaip ir vėsi kitai ilgiau pagyvenę, dažnas tą jau čia ir žino, bet iki mes jaučiames lietuviams esą, neprivalome savęs sąmoningai daryti. Neprivalome gimtosios kalbos gėdytis, lygiai kaip jos nesigėdina ir kitų tautų žmonės. Dėjimas iškasbū vien svetimai kalba, arba sudarkymas lietuviškos pavardės bei kilmės, biznio nepadidins. Tai rodo mūsų biznierių: Balžeko, Bachūno, Kuračio ir kt. laikysenos gražūs pavyzdžiai. Kad keitimas ir sudarkymas lietuviškos pavardės nieko neduoda, rodo valstybininkų pavyzdžiai, kaip: Olsis, Kumskis, Žiūrys ir dešimtys kitų.

Mūsų kilmė ir bendra visiems suprantama kalba neretai mus suveda į lietuvių organizacijas. Jau pats suvedimo faktas sakyte sako, ką patvirtina ir logiškas galvojimas, kad jos tikrai turėtų būti lietuviškos ir lietuviybės ramsčiais ir jų vadovai lietuviškumo pavyzdžiais. Bet taip toli gražu nėra. Aną dieną sutinku Čikagos Lietuvių Draugijos raštvedį ir besikalbėdamas pasigiriu lietuviškais užrašais ant naujai įsteigtų lietuviškų istaigų. Bet vos šiuos žodžius išstariau ir nurėjau iš nustebimo valandelei sustingti, nes šitas lietuviybės "apaštalas", degdamas pykčiu, išdrožė toki pamokslą, tokių iškasbū savininkų ir jų rėmėjų adresu, kad keiksmai ir šoviniz

15 METŲ LIETUVOS SUKILIMUI IR REZISTENCINEI VEIKLAI

Čikagos Lietuvių Fronto Bičiulių rengiamo 1941 m. sukilimo ir lietuvių rezistencinės veiklos 15 metų sukakties

ISKILMINGAS MINĖJIMAS

1. Laikas ir vieta: Minėjimas rengiamas 1956 m. gruodžio 9 d. Čikagoje, 10 val. Šv. Kryžiaus bažnyčioje iškilmingos pamaldos už žuvusius 1941 m. sukilimo dalyvius ir visus kritusiuosius lietuvių rezistencijos kovotojus. Pamaldų metu patrijosines giesmes giedos DAINAVOS ansamblis. Bus trum pas minėjimui skirtas pamokslas.

3 val. iškilmingas minėjimas Marijos Aukštesniosios Mokyklos didžiojoj salėje.

1. Vytautas Vardys — trumpas atidarymo žodis.
2. Dr. Adolfas Dumušis, vienas iš pagrindinių sukilimo vadų ir sukilimo pastatytos Lietuvos Laisvosios Vyriausybės ministras — žodis apie 1941 m. sukilimo svarbą, reikšmę ir rezistencijos esmę.
3. Lietuvių rezistencijos vaizdas meniniu žodžiu ir daina atkuria žymiausi Amerikos ir Kanados lietuvių menininkai — poetas Bernardas Brazdžionis, aktorius Henrikas Kačinskis, solistė Prudencija Bičkienė, aktorius — rezisierius Alg. Dikinis, solistas Vaclovas Verikaitis.

Pastaba: programoje dar gali

SPAUDOJE PASIŽVALGIUS

KAS DAROSI N. Y. AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOJ?

"DARBININKAS" 1956. XI

9 D. Nr. 80, RAŠO:

Kai bolševikai Lietuvą okupavo ir ją prijungė prie Sovietų Sąjungos, tai Amerikoje buvo sustiprinta komunistų propaganda tarp lietuvių, kad jie spausių Amerikos vyriausybę pripažinti Baltijos valstybių įjungimą į Sovietų Sąjungą. New Yorke tam reikalui buvo suorganizuota 1943 m. gruodžio 18—19 "demokratiškos lietuvių suvažiavimas". Suvažiavimas išrinko "Demokratiškos Amerikos Lietuvių Tarybą" ir paskelbė jos priimtas rezolucijas. Tarp tų rezolucijų viena yra pavadinta "rezolucija dėl Pabaltijo kraštų" atstovybių uždarymo, skirta valstybės sekretoriui Cordell Hull. Rezolucijoje pareiškama:

"... šiuo mes protestuojame Jungtinių Valstybių valstybės Departamentui prieš tebetęsiama ponom Zadeikiui, Bilmanui ir Kai vui pripažinimą Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovais. Šios vadinamos pasiuntinybės ir konsulatų tapo pikčiausios antisovietinės propagandos agentūrom..."

"1940 Lietuvos, Latvijos ir Estijos tautos demokratinio balsavimo keliu pasirinkti prisijungti prie Sovietinių Socialistinių Respublikų Sąjungos. Kol šios tautos nepasiekė kitaip, jų valia turėtų būti pagerbta".

"... šiuo mes pagarbiai prašome ir skatiname, kad Jungtinių Valstybių vyriausybė atsauktų savo pripažinimą atstovam buvusių fašistinių Lietuvos, Latvijos ir Estijos režimų ir kad tų negyvu popierinių vyriausybų pasiuntinybes bei konsulatų uždarytų. Mes esame tvirtai įsitikinę, kad tokis žygis gaus pilną visų taiką mylinčių lietuvių, latvių ir estų pritarmą, ir mes taip pat tikime, kad tai būtų papildomas žingsnis kelyje į draugiškų santykių tarp Jungtinių Valstybių ir mūsų Šaunaus sąjungininko Sovietų Sąjungos sustvirtinimą".

mas susiliejo į pagiežos lietuviui ratą.

Istoriniai pavyzdžiai mums kalba apie mūsų brolių drasą, išvermę ir pasiaukojimą kovojant už lietuvių. Tautos išdavių pavyzdžiai mums kalba apie padoraus gyvenimo iškeitimą į budelio titulą, bet štai, aukščiausiai pacituotam pavyzdžiui taip ir nesurandu ir neaišku, prie kokios kategorijos tokie asmenys priskirtini?

Arimantas

(Tekstas angliškais)

Šita probolševikiška rezolucija ir visas to suvažiavimo aprašymas yra paskelbtas brošiūroje ("Suvažiavimo darbai, Brooklyn, N. Y., 1943), kurią išleido to suvažiavimo išrinkta "Demokratiškos Amerikos Lietuvių Taryba", nurodytas adresas: 427 Lorimer St., Brooklyn 6, N. Y.). Ten pat aiškinamasi, kad suvažiavime "dalyvavo komunistai, dalyvavo demokratai, dalyvavo republikonai, dalyvavo nepartiniai žmonės". Vadinasi, komunistams pasisekė pagauti ant kablelio kitus. Toje probolševikiškoje taryboje iš Brooklyno išrinkti buvo tokie nariai: Vincas Bovinas, Antanas Bimba, Jonas Gasiūnas, Kazys Kreivėnas, Walteris Kubilius, Rojus Mizara, Keistutis Michelsonas, Eva Mizarienė, Katryna Petrikienė, Domininkas Šolomskas.

Ana išdaviškiolį rezolucija pasirašyta tik dviejų žmonių, pirmininko "Kay Michelson" ir sekretoriaus "Roy Mizara".

Tas pats "Kay Michelson" dabar atsiduria Alte. Ar tai nekelelia susirūpinimo dėl New Yorko Alto, kuriam patikėta kova už laisvą Lietuvą?

Lietuvos savanoris, kariuomenel kuriantis

Mūsų tikslas bus pasiektas, jei rengiamas minėjimas išleis į viešąjį gyvenimą kurčioje tyloje ligi šiol skandintą 1941 m. sukilimą, kuriame dalyvavo apie 85.000 lietuvių ir kuris pareikalavo artl 4000 kraujo aukų.

Visi ir visada minėkime 1941 metų laimėtą sukilimą. Tegul jis lieka visų lietuvių brangiausia nuosavybe.

ČIKAGOJE

Šaunios krikštynos

Šeštadienį, lapkričio 10 d. Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje buvo pakrikštytas Onos ir Roberto Cepelių sūnus. Krikšto tėvais buvo Valentinas ir Vanda Bužinskai iš Braitonparko. Krikštynų pokylis įvyko Čepelių nuosavuose namuose — Villa Park III. Kuriuos jiedu savo laisvalaikiais ir poilsio dienos mis pernai pasistatė ir gražiai įsikūrė. Vaisėse dalyvavo jo ir jos artimieji — vilniečiai ir žemaičiai, kuriuos Onos motina Zuzana Kanavolienė lietuviškai gamintais valgiais pavaišino. Vaisių metu skambėjo lietuviška daina ir viešpatavo jauki nuotaika. Jautėsi — kaip vienos šeimos nariai. A. N.

TEVŲ ŽEMĖ

LAŠO Anglijos Vietninkijos leidžiamas laikraštis. Išėina kas 3—4 savaitės. Turinys gyvas, įdomus, nušviečia ir tenykštį lietuvių gyvenimą. Iliustruotas.

Prenumerata JAV ir Kanadoje metams — 2½ dol., atskiras numeris — 20 cnt.

Užsakyti galima šiuo adresu: "Laisvoji Lietuva", 911 W. 32 St., Chicago 8, Ill.

Sausio mėn. KARYS pradėjo spausdinti graikų klasiko Ksenofono:

"DEŠIMTIES TUKSTANČIŲ ŽYGIS".

Užsisakykite KARYJ nedelsdami (metams tik \$5.00), arba prašykite vieną egzempliorių nemokamai susipažinti; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave. Brooklyn 21, N. Y.

Lietuvių studentų dėmesiai!

Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdyba praneša, kad jos sekretoriato adresas yra sekantis: Ramutė Kliorytė, 1002 College Ct. T Dorm C, Urbana, Ill.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojo.
- Pinigams padėti nereikia v žinoti.

Juos galite pasiūsti paštu.
Mes apmokėsime pašto išlaidas.

PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN!
2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill.
Phone: VI 7-7747

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

Ištaigos VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9-tos ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiadieniais visai ne-ataroma.

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — FIGŪS SAŽINGAS PATARNAVIMAS. —
NAUJI DIDELI SUNKVEZIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMO
IRANKIAI KAIP PATYS SUNKVEZIMIAI, TAIP IR JOSŲ PER-
KRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INSIORINTI

JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill.
Tel.: WALbrook 5-9209

ELGIN

Didelis pasirinkimas įvairių vie-
tos ir užsienio firmų
LAIKRODŽIŲ ir BRANGENYBIŲ

Sažiningas taisymas už žemas
kainas.

Mes rekomenduojame "ELGIN"
laikrodžius.

A. R. JUNEVIČIUS ir SŪNUS,
YA. 7-8266
3317 So. Halsted St.

Only watch with
DURAPOWER
MAINSRING*

ARS-FOTO STUDJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretus
ir nuotraukas.

Atlieka Studijos ir Foto mė-gėjų darbus.
Aprūpina gera filmine medžiaga.

**BALDŲ IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ saugus, greitas, tvarkingas ir ne
brangus**

PERKRAUSTYMAS

Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Chicagos kolonijoje
gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera aprauda.

Antanas Vilimas
3415 So. Lithuania Ave., Chicago, Ill.
Telefonas: FRontier 6-1882.

AUTO TAIŠYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai,
transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-rose padangos,
baterijos ir automobiliams dalys.

1934 W. 59th Street Tel.: GROvehill 6-9136
M. CESAS, patyręs automobilių specialistas

LIUDĖSIO VALANDŲ
Sankite
MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6045 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia
REpublic 7-9600 — 7-9601 Automobiliams vieta
Tiesa, kurio gyvena kitose miesto dalyse; gausime
kopyčią artiau jūsų namų.

**ĮVAIRŪS PATAISYMAI
IR DAŽYMAS**

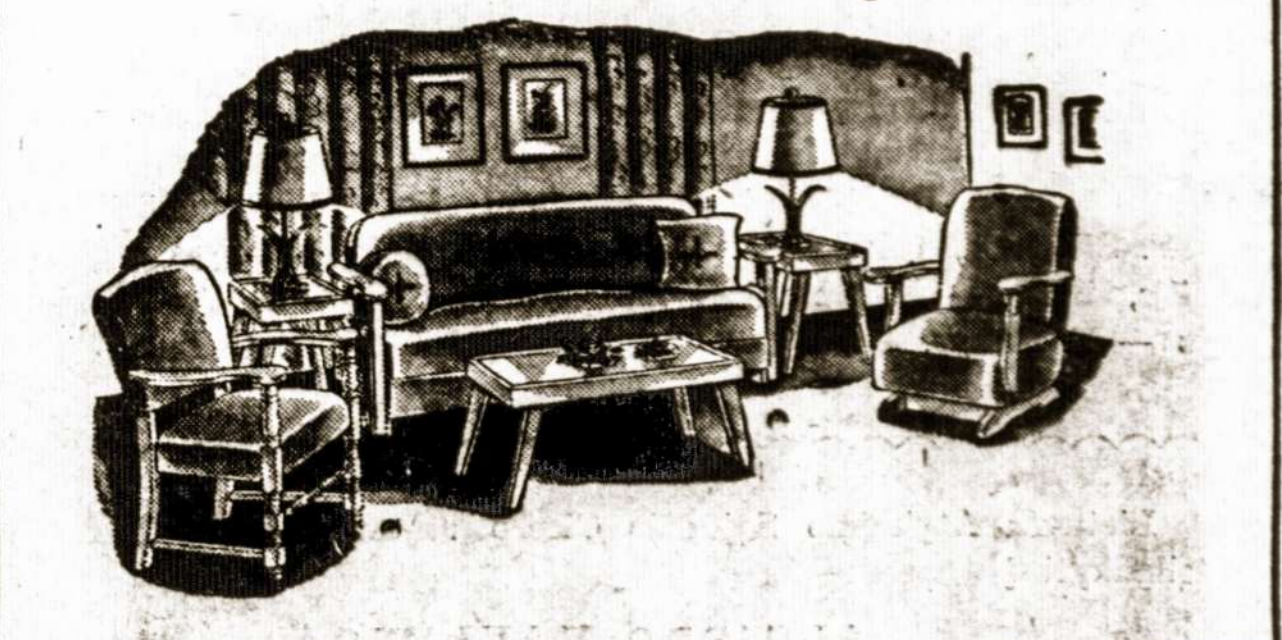
**NAUJŲ NAMŲ STATYBA
LIUDAS TAUJENIS**

6828 S. Maplewood Ave.
Tel.: HE. 4-5848

WALTER SASNAUSKAS

2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Telef.: GROvehill 6-8402.

Stato naujus namus pagal tarti
ir planus.
Atlieka įvairius remonte darbus.

Moderniausias baldus, naujai sius televizijos aparatus žinomiau
sų firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų
rengimui Jūs pirksite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje

ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12-1 St.). Tel.: SEeley 3-4711

Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutika,
parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

S P O R T O

REDAKCIJOS ADRESAS: 1330 So. 51st. Ave.
Cicero 50, Ill. Tel.: OLYmpic 2-4992.

BUICK'AS

**LIETUVIŠKAS
AUTOMOBILIS**

907 WEST 35th STREET
Tel. LA 3-2022

**AUTOMOBILIŲ TAIŠYMAS IR
Sinclair GASOLINO STOTIS**

Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys.
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.
A. STANEVIČIUS
Garažo tel: REpublic 7-9842 Namų: WALbrook 5-5934
2641 West 71 Street

FIGLŪ, NEGU KUR KITUR.

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS

VYRAMS, MOTERIMS ir vaikams drabužių ir baltinių,
antklodžių, paklodžių, rankšluosčių ir kita.

JOSEPH DRY GOODS STORE
3218 So. HALSTED ST.

SMOGIAMIEJI DALINIAI VĖL PRABILO

Bronius Keturakis — buvusio "Tribunolo bokštelio" "Naujiene" vyriausiasis riteris, ir vėl šio dienraščio sporto skyriuje atidarė ugnį į savo įsivaizduojamus priešus. Ši keturakiška ataka peržengia visas padarumo ribas, todėl mums dėl jos irgi reikia išsirtarti.

Mūsų "herojus", kažkodėl labai nusistatęs prieš Čikagos futbolininkus ir dabartinį futbol klubą, pats irgi, matomai, pasamdes savo klapčiuką iš Rochesterio, nutarė žūt būt susidoroti su futbolininkais, jų vadovais, o ypatingai su šių eliučių autoriumi.

"Naujienu", spalio mėn. 5 d. Nr., jo sebras iš Rochesterio, prasižengdamas su tiesa, bandė ignybiti Čikagos Liet. Futbolo Klubui. To nepakako ir štai, to paties dienraščio lapkričio mėn. 2 d. Nr. pats vyriausiasis "herojus" stvėrėsi kardo ir išėjo su naujais berniškos technikos ginklais.

Čia jis, pradėjęs rašyti atpasakojamąją formą, vėliau persimeta į asmenišką — kreipimosi formą ir lyg cirko klounas su savo satyra, bando prajuokinti savo skaitytojus. Vietomis jis vaizduoja rimtą, patiekdamas "rimtų" minčių, kurias jau mes girdėjome per 6 jo "darbuotės" metus. Jis čia dėsto savo absurdiškų moralus, kurie yra kur kas juokingesni už jo satyrines vieteles.

Is šio "herojaus" mes geresnių minčių nebelaukėme ir todėl jomis labai nesistebime, ypatingai dabar, kada jis yra nusodintas nuo vartininko ir jį Kaunas užtikrintai išovė. Antrojo kėlinio didesnįją dalį žaidimas vyko Rangers aikštės pusėje ir mūsų puolimas stipriai atakavo jų vartus. — Kai kurie puolėjai net bandydavo apvesti ne tik priešininkų gynikus, bet ir vartininką.

Šį kartą aikštėje gražiai pasirodė J. Linartas, žaidęs saugų lini-

dynėje, ir spaudoje niekinant sportininkus, bus ilgiems laikams atmenama.

Gaila, jog mūsų herojaus negalime laikyti autoritetu, nes jis savo vardą sportininkų akyse jau senokai prarado. Todėl jo pamokslavimai yra visiškai be prasmės ir tikrai būtų geriau, jog savo energiją sukonzentruotų į ėjimo meną ir vėl dažniau važiuotų į amerikiečių pirmenybes skinti sau laurų. Mes net nieko nesakysime, jog jis vėl prašys visuomenės parėmimo, nors tai būtų sau asmeniškios paramos prašymas.

Tegul mūsų herojus pasiskaito savo pamokslą "Naujiene" paskutinį sakini ir jį gerai įsisąmonina, tada iš jo gal ką nors produktyvaus bus galima laukti.

LIETUVIŲ FUTBOLININKŲ PERGALĖ

Lapkričio mėn. 11 d. Čikagos Liet. Futbolo Klubu futbolu vienuolike turėjo draugiškas rungtynes su Rangers komanda, kurią įveikė 1:0 (1:0). Nors pasekė išėjo gana kukli, tačiau lietuvių persvara buvo didelė ir apie penketas rimtų progų liko neišnaudo ta.

Įvartis krito pirmojo kėlinio 10-je minutėje, kada Libaus į vartus pasiūstas kamuolys atšoko nuo vartininko ir jį Kaunas užtikrintai išovė. Antrojo kėlinio didesnįją dalį žaidimas vyko Rangers aikštės pusėje ir mūsų puolimas stipriai atakavo jų vartus. — Kai kurie puolėjai net bandydavo apvesti ne tik priešininkų gynikus, bet ir vartininką.

Šį kartą aikštėje gražiai pasirodė J. Linartas, žaidęs saugų lini-

ATVYKSTA DETROITAS

Šį šeštadienį, lapkr. 17 d. Čikagon atvyksta Detroito lietuvių futbolininkai, kurie čia — Marquette parko aikštėje, prie Kedzie ir Marquette Rd. turės draugiškas rungtynes su Čikagos Liet. Futbolo Klubu vienuolike. Jų pradžia 2:30 val.

Šeštadienio vakare 7:30 val. — L. Vyčių salėje, 2453 W. 47 St. — įvyks Čikagos Futbolo Klubu futbolu vienuolike — "National Soccer League" II div. pietų grupės meisterio pagerbimas — vaishes, kartu dalyvaujant ir svečiam iš Detroito. Čia išskirtinai bus pagerbti Čikagos LFK nariai — K. Baltramonas ir E. Sadauskas, mintieji savo sportinės darbuotės sukaktis.

— Vytenis Abramavičius, Detroito sportininkas, sudarė lietuvišką šeimą su Stefanija Paulikaite.

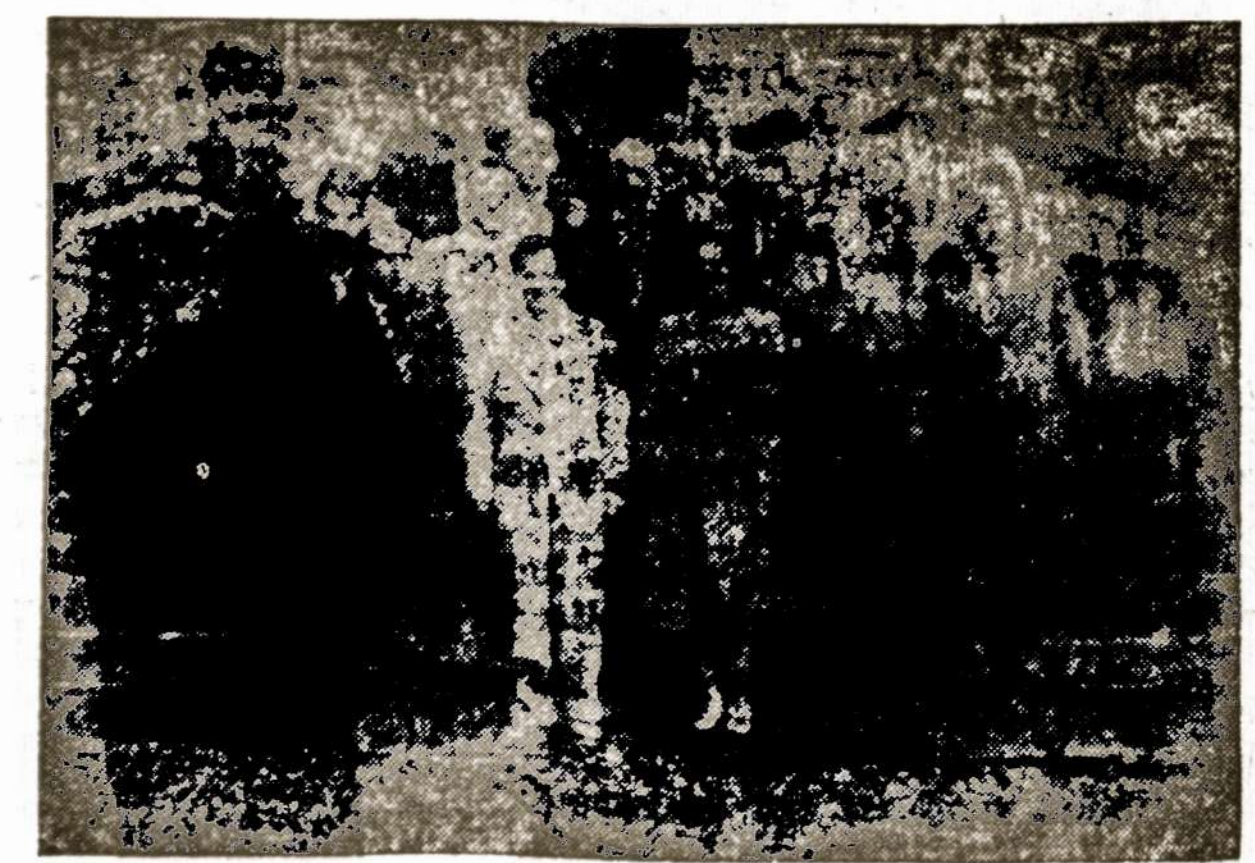
— Montrealio LSK Taurus lapkričio mėn. 10 d. pradėjo žaidimus vietoje "B" klasės krepšinio pirmenybėse. Lapkričio mėn. 24 d. šio klubo moterų krepšinio komanda vyks į Hamiltoną, kur dalyvaus Kanados lietuvių krepšinio turnyre.

— Montrealio LSK Tauro jaunųjų krepšinio komanda nugalėjo Ville La Salle School 10:30. — Lietuvius atstovavo: Morkūnas, Stankaitis, Mažeika, Grevis, Luškoševičius, Jurkus, Vazaliauskas ir Vilimas.

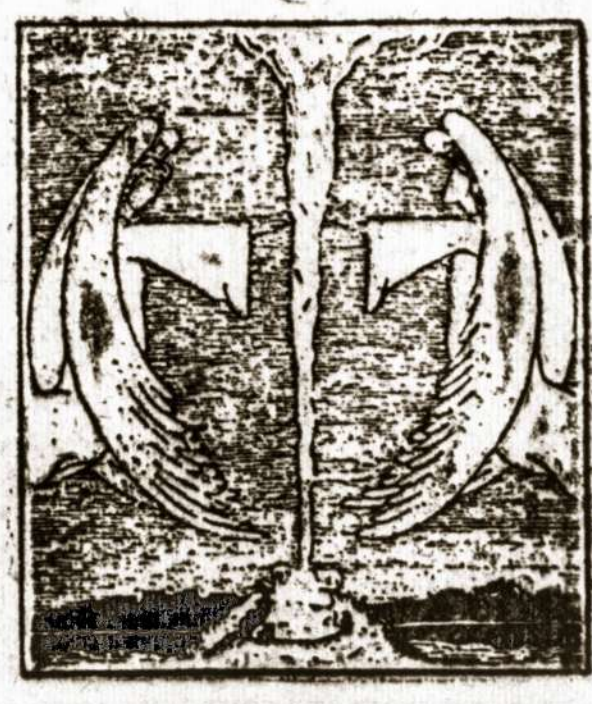
KITUR

— Antanas Racka, Detroito LSK Kovo sportininkas, tarnauja JAV Valstybių kariuomenės — Fort Chaffee, Ark. stovykloje.

— Lapkričio mėn. 4 d. Detroito LSK Kovo futbolininkai užbaigė pirmenybių rungtynes, įveikda

Lietuvių studentai, studijuoją Vokietijos universitetuose su savo svečiais: E. Simonaiciu, V. Banaiciu ir kt.

KĄ JIE DIRBA

"Laisvosios Lietuvos" tradicinis spaudos balius įvyks 1956 m. gruodžio mėn. 29 dieną, Lietuvių Auditorijoje. Jo metu bus paskirstyti "L. L." skaitytojams laimėjimai, kurie buvo numatyti paskirstyti "Laisvosios Lietuvos" gegužinėje rugpjūčio mėn. 26 dieną, bet dėl pasikeitimų visoje programoje, ne buvo įvykdyti.

A. Kaulėnas,

LAS Anglijos Vietininkijos pirmininkas ir per rinkimus į vyr. valdybą gavęs daugiausia balsų, lapkričio mėn. 12 d. atvyko vizitui į Jungtines Amerikos Valstybes. 12-16 d. d. p. A. Kaulėnas svečiuojasi New Yorke. Ten tariasi su Nepriklausomybės Tarkos Valdyba. Lapkričio mėn. 17 d. yra laukiamas Čikagoje.

Kaip tenka patirti, p. A. Kaulėnas atvyko su labai svarbiomis žiniomis. Čikagoje jis painformuos lietuvišką visuomenę, palies damas Europos reikalus ir lietuvių liečiančias politines problemas. Ši paskaita bus Lietuvių Auditorijoje lapkričio mėn. 25 d. 4 val. p. p. Jėjimas visiems laisvas.

Po paskaitos p. A. Kaulėnui pagerbti LAS skyrius ruošia banketą. Bankete gali dalyvauti kiekvienas iš anksto užsimekėjęs \$3.

LAS Čikagos Skyrius,

Žinodamas visuomenės įtepmimą laiko atžvilgiu, visus dalyvavusius Kariuomenės šventės minėjime ir pasilikusius paskaitoje, pertraukę metu nemokamai pavaišins lietuviškais sumuštiniais, pagamintais iš lietuviškų keptųjų duonos ir lietuviškų maisto parduotuvių mėsos.

Gražiai paminėta

S. m. lapkričio 10 d. Lietuvių Tautinis Akademis Sambūris Čikagoje suruošė lietuvių studentų tautininkų korporacijos "Neo Lithuania" 34 m. ir Lietuvių Tautinio Akademio Sambūrio 7 metų veiklos iškilmingą minėjimą Lietuvių Auditorijoje. Minėjimas praėjo gana pakilioje ir jaukioje nuotaikoje. Minėjimas dalyvavo per 150 asmenų.

Prof. St. Žymantas,

Lietuvos Resistencinės Santarvės pirmininkas, atvykęs į Jungtines Amerikos Valstybes vizitui, lankosi New Yorke.

Dipl. teis. Ign. Povilaitis,

Mūsų specialus bendradarbis Prancūzijoje ir F.I.C.C. Centro Valdybos pirmininkas, iš Prancūzijos svarbiais reikalais atvyko į New Yorką. Kaip tenka patirti, jis žada atsilankyti ir Čikagoje.

Kun. B. Mikalauskas,

Liet. Žurnalistų S-gos New Yorko skyriaus pirmininkas, vienas "Darbininko" redaktorių, šiemet švenčia 20 metų spaudos darbo sukaktį. Ta proga paruošė spaudai knygele: "Kelios mintys žurnalistui".

Kun. B. Mikalauskas aukštąjį mokslą baigė Italijoje, į šį kraštą atvyko prieš 10 metų.

L. B. Vokietijos Krašto Tarybos rinkimai

Naująją L. Bendruomenės Vokietijos Krašto Valdybą sudaro: pirm. — adv. J. Bataitis, vicepirm. — F. Šlenteris, sekr. — J. Stankaitis, išdin. — V. Sutkus ir narys — V. Šukys.

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Cicero skyrius maloniai kviečia atsilankyti į

ALGIRODO KAULĖNO PASKAITĄ,

kuri įvyks Padėkos Dieną — lapkričio mėn. 22 d. 4 val. po pietų Stepo Gobio (buv. Z. Šeflerio) svetainės salėje — 1500 So. 49-th Ave., Cicero.

Po paskaitos bus

ŠOKIŲ VAKARAS

Veiks gėrimų ir užkandžių bufetai su paruoštais šiais šventel valgiais ir gėrimais.

Gros geras orkestras.

Įėjimas nemokamas.

Regėjai

Lietuvos kariuomenės minėjimas

Įvyksta lapkričio 25 d. Lietuvių Auditorijoje. Minėjimą ruošia L. V. S. Ramovė, Čikagos skyrius, da lyvaujant: Savanorių — Kūrėjų S-gai, L. Šaulių Klubui, Birutės Dr-jai, Krivulės Klubui, skautams ir įvairioms lietuvių studentų organizacijoms. Bus dipl. teis. Br. Kviklio paskaita ir meninė dalis.

Pagerbė prof. dr. K. Oželį

Moterų dantisčių draugija "Patricia", gražioje sueigoje Vyčių salėje, pagerbė prof. dr. K. Oželį, su laukusį 70 metų amžiaus. Pagerbime dalyvavo ir medikų fraternalės organizacijos "Lituanica" nariai.

Jubilijantui buvo įteikta įvairių dovanų.

Amerikos Lietuvių Tarybos

Čikagos Apygardos pirm. Dan Kuraičio iniciatyva, lapkričio 8 d. Lietuvių Auditorijoje buvo sušauktas lietuvių protesto mitingas prieš bolševikus, sąryšyje su jų reakcija Vengrijoje. Mitinge dalyvavo per 300 asmenų, kurie kovojanties už savo laisvę vengrams sudėjo 500 dol.

New Yorko lietuviai, kartu su kitom tautom, lapkr. 4 d., sekmdienį, dalyvavo reikšmingose manifestacijose, kurias rengė vengrai, piketuodami Sovietų ambasada, sąryšyje su naujai vyokstančiu sovietiniu teroru Europoj.

Demonstracijose dalyvavo apie 10.000 žmonių.

Nuo lapkr. 5 — 11 d. New Yorko atidaryta Tarptautinė Moterų Paroda, kurioj dalyvauja apie 30 tautų. Jų tarpe įruošė turtingą lietuvių tautodailės bei liaudies meno skyrių ir lietuviškas moterys, atstovaujant V. Jonuškaitei - Leskaitienei ir P. Šimėnienei.

Paroda vyksta kasdien, o lapkričio 11 d. bus ir lietuvių programa.

Nesiseka su parengimais

Dėl lankytojų sumažėjimo į "Naujienu" parengimus, bendrai, paskutinis jų parengimas buvo ga na blankus. Ir "Naujienu" parengimo, net negalima palyginti su neseniai suruoštu "Sandaros" parengimu.

Sokolų salės balkonas, dėl mažo atsilankiusių skaičiaus, net nebuvo atidarytas, o ir pačioje salėje — parteryje, matėsi ne tik apytuščių, bet ir visai tuščių eilių.

St. Juškėnas,

"Naujienu" lapkričio mėn. 14 d. Nr. paleidžia ištaisą tiradą prieš J. Veisiejų rašinį "Ivanas IV-sis bu di". Idomu, ar tik "Naujienu" bendradarbiai tame rašinyje neatpažino patys savęs.

Tadas ir Elena Bukaveckai

Neseniai susilaukė antros dukrelės. Jie yra įsigiję nuosavus namus Gage Park kolonijoje.

Daina "Nebėki broleli"

Žodžiai A. J. Jokubičio, muzika mišriam chorui K. Žižūno, Kanadoje, 1956 m. Kaina nepažymėta. Vargonininkai, chorvedžiai ir dirigantai, naujo kūrinio pageidaujami bei reikalaujami, užsakymais kreipkitės šiuo adresu: K. Žižūnas, 8571 — 10 Ave., Rosemont, Montreal, P. Q. Canada.

Laiškas Redakcijai

DĖL P. K. ŠKIRPOS PAREIŠKIMO

Pereitame "L. L." Nr. tilpės p. K. Škirpos pareiškimas, dar kartą verčia dėl p. K. Škirpos straipsnio prabilti. P. K. Škirpa nepaneigdamas mano komentaru, atrodo, sutinka su jais, bet jaučiasi užsigavęs pasakymais: "pagal Vliko užsakymą", "samdinio lūpomis" ir "kaip Vliko pasamdytasis", tuo primeddamas man pilkojo grubumo šėšėlį.

Tebūnie leista priminti p. K. Škirpai nepakeičiamą dėsni, kad kiekvieną veiksmą seka ataveiksmis ir, kad veiksmas yra lygus ataveiksmiui. Jo paties prisipažinimas, kad jis straipsnį yra paruošęs Vliko Prezidiumo pagedavimu, pasako labai daug, o svarbiausia, iš manęs tokius žodžius ištraukė straipsnio turinys ir iš turinio trykštą tikslai. Apie p. K. Škirpos straipsnio tikslus esu kalbėjęs ir todėl dėl jų grįžti netenka.

Turint galvoje mano grubumą, pasižiūrėkime, ar p. K. Škirpa nėra pats to išsukto grubumo kaltininkas?

1. P. K. Škirpa savo buvusį ir dabartinį Diplomatijos šefą savo straipsnyje mokė diplomatijos bei mandagumo. Jeigu jau taip ir būtų, o panoro mokytį viešai per laikraščius skiltis. Ir tai darė ne todėl, kad p. St. Lozoraitis ištikrųj toks būtų, bet kad jį suniekinus ir nors tuo būdu pakėlus Vliko pašlijus autoritetą. Ar šitoks p. K. Škirpos elgesys sunaikinti žmogų derinasi su paprasčiausiais mandagumo dėsniais?

2. P. K. Škirpa ne vien p. St. Lozoraitį savo straipsnyje įžeidė, bet visas tautines sroves, sudarančias Nepriklausomybės Tarką, išvadindamas jas vadistinėmis, satelitinėmis ir t. t. Ar p. K. Škirpa galvoja, kad kiti turi būti begalviai ir ant jų galima sąslavas pilti? Jei taip, tai p. K. Škirpa per toli nuejo. Nejaugi p. K. Škirpa šito nepastebėjo? Man atrodo, kad negalėjo nepastebėti, ne vien todėl, kad tą straipsnį buvo rašęs Vliko pagedavimu, bet ir todėl, kad jį parašė iš meilės kenciančiai tautai, pagal patyrimą diplomatinėje tarnyboje ir kaip ekspertas. Vadinasi, ne pagal tai, kaip jo sąžinė kalbėjo, bet pagal tam tikrus išskaičiavimus, naudingus Vlikui, kaip jo specialus ekspertas.

Aš p. K. Škirpos straipsnį komentuodamas nesivadavau jokiais išskaičiavimais. Niekas manęs neprašė ir nepageidavo. Aš vadovavausi vien savo sąžine ir komentavau taip, kaip supratau. Jei p. K. Škirpa tebemanu, kad jį neteisinau supratau, tai turėdamas toki prityrimą, jis galėjo savo straipsnį parašyti aiškiau ir, svarbiausia, neužgaudinėti kitų.

Gerai pažįstant p. K. Škirpa iš ligišiolinės laikysenos, tiesiog galvoje netelpa, kaip jis prie tokių nonsensų galėjo prieti? Laikyti

pasenusiu, atrodo, per anksti. Laikyti neapsižiūrėjimu, kada jis darbą atliko, kaip ekspertas, būtų per didelis pažeminimas, ypač pažįstant jį iš jo lig šiol rodyto objektyvumo. Tai kas gi beliko? Su pagarba

J. Žvainys

Tadas ir Irena Bukaveckai,

mūsų laikraščio skaitytojai, neseniai susilaukė antros dukrelės. — Praeitą vasarą Tadas Bukaveckas Gage Park kolonijoje įsigijo nuosavus namus.

Sekancią dieną po vestuvių — žmogus pasijunta septyniais metais vyresniu. Bacon.

Pagelbėkime savo artimiesiems siuntiniais KUR BEBŪTŲ — LIETUVOJE AR SIBIRE

Lietuvių bendrovė OVERSEAS CARGO CO. siunčia į LIETUVĄ (ir kitur) siuntinius su: angliskom viln. medžiagom, avalyne, vaisiais, maistu, siuv. mašinom, dviračiais, laikrodžiais, akordeonais. (Siunčiama iš Anglijos per HASKOBĄ).

Bendrovė taip pat persiunčia į LIETUVĄ ir Jūsų sudarytus ir mums pristatytus siuntinius (siunčiam ir oro paštu). Visi mokesčiai sumokami siuntėjo, gavėjas NIEKO NEMOKA. Pristatymas garantuojamas — PILNAS DRAUDIMAS (siunčiama per Globe Travel Service).

Prašykite katalogų bei informacijų:

OVERSEAS CARGO CO., 2412 W. 47 St., Chicago 32, Ill. LA 3-5049, YA 7-4337

Siuntinių tarnyba 8 metai — S. P. JUODVALKIS.

LIETUVIŲ AUDITORIJA

3133-37 So. Halsted Str. Telef. VI-2-6172

4 Salės

POKYLIAMS KONCERTAMS VESTUVEMS

VIRTUVĖS

(su maistu ar be maisto) išnuomojamos neaukštomis kainomis.

Jūsų patogumui čia pat

BARAS

Jaukus putojančių taurių pavėsis ir žavi muzika.

Ben Star

FASHION STYLE QUALITY

Chicago's Smartest Styles for Men and Women

4630-32 S. ASHLAND AVE. Yada 7-3900
Open Mon. & Thurs. Noon 'til 9 P.M.; Other days 9:30 to 5:30

JONASKANIS

JUSAPTARNAUS GIMTOJE KALBOJE

Nekilnojamo turto pirkimo —

pardavimo reikalais kreiptis:

Alg. BUDRECKAS

REALTY

4081 Archer Ave.

(prie California Ave)

Tel.: LAfayette 3-3384

LIETUVISKA DRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės patvirtintos kainos.

Agentams ir brokeliams aukščiausi komisai.

AUTOMOBILIŲ FINANSA VIMAS.

Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%. Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informacijai gauti skambinkite, rašykite —

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 So. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel.: WALbrook 5-5671

BRUNO
kepyklos gaminiai
bągia užkariauti Čikagos rinką, nes

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Aguona

Bruno Macianskas
3339 Lituanica Ave. Telef.: CLifside 4-6376

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas — 3148 West 83rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofiso telefonas: PRespect 8-1717
Valandos: po pietų 1-3; vak. 7-8, tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečdieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
BUTAS: 8241 W. 66th PLACE
Tel.: RE 7-7868

Tel: ofiso AR 6-0161
rez. GR 2-9203

Daktaras

JUOZAS BARTKUS
Gydytojas ir Chirurgas
2336 W. Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.

Val: 1-3:30, 6-9 p. p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad.;
11 val. ryto — 2 val. p. p. šeštad.
Tik susitarus trečdieniais.

WESTCHESTER COMMUNITI CLINIC

Dr. VYTAUTAS DARGIS

ir

Dr. RIMAS VIENUŽIS

Adr.: 1938 So. Mannheim Road

Telef.: FILLmore 5-2727.

24-rių valandos medicinos pagalbos.

Rentgenas,

pilna klinikinė laboratorija.

E. K. G., P. M. R. ir t. t.

24-RIŲ VALANDŲ

MEDICINOS PAGALBOS

TARNYBA

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave.

Įėjimas iš Whipple Ave.

Priėmimo valandos:

nuo 10 iki 12,

nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.

Išskiriant trečiądienius ir sekmadienius.

Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.

Telefonas:

ofiso LAfaet 3-4949

namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas

Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street

Tel.: Virginia 9080 ir 9081.

Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus pataravimas pačio savininko

Pr. Šimkaus.

JAUKIAI

PRALEISI

VAKARĄ

CICERO UZEIGOJE

LITUANICA

pas TADĄ KAZIMIERAITĮ
Čia be gardžių gėrimų ir skandžių, yra įvairių žaidimų:
4920 West 14th Str., Cicero 50,
Illinois. Telef.: TOWNhall 3-9601

NAUJA

MAISTO PRODUKTŲ

KRAUTUVĖ

649 West 119 St.

Sav. Juozas Bešonis

WA 8-2009 ir FR 6-6336

Pristato į namus, taip pat būviams ir parengimams maisto ir mėsos gaminius.

Pavasarių, vasarinių, sportinių,

darbinių ir išieginų drabužių —

didelis pasirinkimas, pas

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR
BATŲ KRAUTUVĖ.

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill.

Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina

ilgesniam išat-mokėjimui be nuosimčių!

Mandagus pataravimas lietuvių kalboje.

Krautuvė atdara: Pirmad. ir ket-

virtad. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val.

vak., kitomis dienomis iki 6 v. vak.

Sekmdieniais nuo 10 iki 2:30 val.

Kalbame lietuviškai.

